Lietas arhīva Nr. A42-01791-18
ECLI:LV:ADRJVTN:2018:0927.A420179118.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2018.gada 27.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis G.Ploriņš,

piedaloties pieteicējai /pers. A/,
atbildētājas Cēsu novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Cēsu novada domes pārstāvjiem /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Cēsu novada domes 2018.gada 15.februāra lēmuma Nr.41 atcelšanu un mantisko zaudējumu, kas saistīti ar prettiesisku atcelšanu no amata, darba algas un koplīgumā paredzēto sociālo garantiju zaudējumu, atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Cēsu novada domes (turpmāk – dome) 2018.gada 15.februāra lēmumu Nr.41 „Par Cēsu novada bāriņtiesas priekšsēdētājas atbildību" (turpmāk – lēmums) nolemts atcelt no amata Cēsu novada bāriņtiesas priekšsēdētāju /pers.A/(turpmāk – pieteicēja). Šāda lēmuma pamatā ir domes secinājums, ka pieteicēja, nepildot ārējās tiesību normās noteikto attiecībā uz aizgādnībā esošo personu un bērnu tiesību aizsardzību, savus pienākumus pildījusi nolaidīgi un prettiesiski.

[2] Nepiekrītot lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt un atlīdzināt viņai mantiskos zaudējumus, kas saistīti ar prettiesisku atcelšanu no amata, darba algas un koplīgumā paredzēto sociālo garantiju zaudējumu.

[2.1] Pieteicēja norāda, ka no 2016.gada Cēsu novada domes priekšsēdētājs /pers. C/ un izpilddirektors /pers. D/, ļaunprātīgi izmantojot savus amatus, realizējuši pret viņu psiholoģisko teroru, kas izpaudies atšķirīgā un diskriminējošā attieksmē, bezdarbībā, draudos, nepatiesas informācijas sniegšanā, informācijas slēpšanā, nepamatotā kritikā, neizpildāmu uzdevumu un pienākumu uzdošanā, neslavas celšanā. Šādas darbības minētās amatpersonas veikušas ar mērķi piespiest pieteicēju pārtraukt darba attiecības. Ņemot vērā to, ka viņa labprātīgi no ieņemamā amata neatteicās, apzināti veiktas darbības un radīti apstākļi, lai bāriņtiesa nespētu nodrošināt bērnu un aizgādnībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību un būtu tiesisks pamats atcelt pieteicēju no bāriņtiesas priekšsēdētājas pienākumu pildīšanas.

[2.2] Pieteicēja norāda uz notikumiem, kas aizsākušies 2015.gada nogalē, kad bāriņtiesā veikta tās locekļa /pers. F/ pārraudzībā nodoto lietu pārbaude, kurā konstatētas neizdarības 34 lietās. Tomēr /pers.F/šīs neizdarības nav labojis, tā vietā viņš lūdzis sevi atbrīvot no bāriņtiesas locekļa amata, kas 2016.gada 10.martā arī izdarīts.

No 2016.gada 7.marta līdz 30.jūnijam pieteicējai pēc operācijas iestājusies ilgstoša darbnespēja, bet viņas pienākumus šajā laikā pildījusi vietniece /pers. H/, kuras pienākumos ietilpa arī pārskata par bāriņtiesas darbu 2015.gadā iesniegšana. Tas netika izdarīts lielas pārslodzes dēļ, jo bija iespējams izdarīt tikai neatliekamākos darbus. Faktiski jau no 2015.gada februāra līdz 2017.gada 1.jūnijam bāriņtiesā uz pilnu slodzi strādāja tikai bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece, bāriņtiesas locekle un sekretāre. Uz bāriņtiesas sēdēm bija pieaicināta bāriņtiesas locekle. Konkurss uz atbrīvotā bāriņtiesas locekļa amatu netika izsludināts, jo uzskatīts, ka bāriņtiesas darbinieku skaits ir pietiekams, lai tā varētu pildīt ar likumu uzliktās funkcijas un pienākumus. 2016.gada 3.novembrī no bāriņtiesas locekļa amata pēc pašas vēlēšanās atbrīvota /pers. I/, iepriekš nenoskaidrojot situāciju, vai nekavējoties atbrīvojot bāriņtiesas locekli pie jau tā nepilnā bāriņtiesas sastāva, bāriņtiesa vispār ir lemtspējīga. Savukārt nepieciešamība palielināt darbinieku skaitu ir jāpierāda dokumentāli, veicot darbu uzskaiti un atskaitoties par padarīto. Aprēķinus veica bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece, kura 2016.gada 21.novembrī pašvaldībā iesniedza bāriņtiesas darbinieku noslogojuma aprēķinu par laika periodu no 2016.gada 1.janvāra līdz 21.novembrim.

2017.gada 8.februārī pēc darba sarunas, kurā piedalījās pašvaldības izpilddirektors un Cēsu novada pašvaldības policijas priekšnieks, pieteicējai sākusies hipertoniskā krīze. Savukārt 2017.gada 20.februārī, atgriežoties darbā pēc darbnespējas, domes priekšsēdētājs uzaicinājis viņu uz sarunu sakarā ar izpilddirektora iesniegto sūdzību par pieteicējas paviršo attieksmi pret bāriņtiesas priekšsēdētājas amata pienākumu pildīšanu. Tajā pieteicējai izteikti nepamatoti pārmetumi, pieprasīts nodrošināt bāriņtiesas nepārtrauktu sasniedzamību, norādīts uz viņas nevēlēšanos sadarboties. Sarunas gaitā pieteicējai palicis slikti, bet domes priekšsēdētājs ironiski aicinājis viņu uzrakstīt atlūgumu, ja pieteicēju kaut kas neapmierina, ko viņa atteikusies darīt. Pēc minētās sarunas pieteicējai atkārtoti sākusies hipertoniskā krīze, bija nepieciešama medicīniskā palīdzība un laikā no 2017.gada 20.februāra līdz 10.martam iestājusies atkārtotā darbnespēja. Tomēr, neskatoties uz iestājušos darbnespēju, pieteicēja viņai pieprasītos paskaidrojumus iesniedza nevis līdz 2017.gada 21.februārim plkst.12.00, kā tas bija noteikts, bet 2017.gada 23.februārī. 2017.gada 16.martā izdots jauns rīkojums par papildu paskaidrojuma iesniegšanu līdz 2017.gada 21.martam plkst.12.00, uzliekot pieteicējai par pienākumu iesniegt pierādījumus iesniegtajam paskaidrojumam. Savukārt 2017.gada 30.martā pieteicēja uzaicināta piedalīties Iestāžu vadītāju un izpilddirektora vērtēšanas komisijā sakarā ar izpilddirektora iesniegto sūdzību par bāriņtiesas priekšsēdētājas paviršo amata pienākumu izpildi. Sēdē pieņemts lēmums neierosināt disciplinārlietu, bet izteikt brīdinājumu.

2017.gada 5.aprīlī domes priekšsēdētājs izdevis nākošo rīkojumu, ar kuru pieteicējai uzdoti neizpildāmi uzdevumi, proti, 6 mēnešu monitorings – vienošanās par kompetenču un pienākumu pārdali rakstveidā, darba uzdevumu sadali bāriņtiesā, mobilo sakaru pakalpojumu izmantošanu nepārtrauktas sasniedzamības nodrošināšanai. Pieteicējas ieskatā, ar šo rīkojumu domes priekšsēdētājs ir pārkāpis savu kompetenci, neievērojot Bāriņtiesu likuma 46.panta 1.punktā noteiktās bāriņtiesas priekšsēdētājas tiesības un pienākumu vadīt, organizēt bāriņtiesas darbu.

No 2017.gada 14.jūlija līdz 24.jūlijam pieteicējai bija iestājusies darbnespēja un viņa ievietota stacionārā. Viņas prombūtnes laikā bāriņtiesas juriste

uzrakstījusi iesniegumu par darba tiesisko attiecību pārtraukšanu ar 2017.gada 31.jūliju, kas no domes puses tika akceptēts, neievērojot Darba likuma normas, neliekot atstrādāt Darba likumā noteikto laiku un zinot, ka bāriņtiesa jau tā strādā nepilnā sastāvā. Savukārt pieteicējai atgriežoties darbā turpinājās psiholoģiskais terors, kura rezultātā viņas veselības stāvoklis atkal pasliktinājās.

Ar domes priekšsēdētāja 2017.gada 27.jūlija rīkojumu pieteicējai atkal uzlikts par pienākumu sniegt rakstveida paskaidrojumu par 2017.gada 5.aprīļa rīkojuma izpildi. Neskatoties uz to, ka pieteicējai atkārtoti bija radušās veselības problēmas un no 2017.gada 31.jūlija līdz 9.augustam iestājusies darbnespēja, viņa pieprasīto paskaidrojumu iesniegusi darba nespējas laikā 2017.gada 1.augustā. Savukārt 2017.gada 3.augustā izpilddirektors izdevis rīkojumu Nr.1-15/212, uzliekot par pienākumu bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniecei kopā ar bāriņtiesas loceklēm veikt aizgādnības un bērnu mantu lietās dokumentu esības pārbaudi. Par minētajām lietu kategorijām no pieteicējas puses jau 2 gadu garumā domes vadībai tika sniegta informācija, ka steidzami nepieciešams bāriņtiesas loceklis, kurš varētu veikt šo lietu uzraudzību un novērst trūkumus. Pieteicējas ieskatā, tas darīts ar nolūku pēc iespējas ātrāk, pirms bāriņtiesā darbu nav uzsācis jaunievēlētais bāriņtiesas loceklis, iegūt pierādījumus par nepadarītajiem darbiem, lai būtu iemesls pieteicējas atcelšanai no amata.

Pieteicēja uzskata, ka visi minētie fakti liecina par sistemātisku *bosingu,* atšķirīgu attieksmi un diskrimināciju.

[2.3] Pieteicēja nav piekritusi sava atalgojuma apmēram no 2017.gada jūlija un lūgusi pašvaldības izpilddirektoram un personāldaļas juristei, kura izstrādājusi atlīdzības kritērijus un piedalījusies kritēriju noteikšanā, sniegt bāriņtiesas darbiniekiem skaidrojumu un iepazīstināt ar darbinieku atlīdzības vērtējumu. Atbilde uz minēto lūgumu nav sniegta. Tāpat pieteicējai nav ļauts iepazīties ar viņas amata atlīdzības vērtējumu, jo tā esot ierobežotas pieejamības informācija. Pieteicējai norādīts, ka viņai ir tiesības zināt tikai gala summu. Savukārt, ņemot vērā to, ka bāriņtiesas priekšsēdētājas amata atlīdzība brutto salīdzinājumā ar citu pašvaldības nodaļu vadītāju algām atšķiras par 500 *euro* un vairāk, kā arī, ņemot vērā to, ka informācija darba samaksas noteikšanā nav pieejama, pieteicēja uzskata, ka pret viņu vērsta atšķirīga un diskriminējoša attieksme.

[2.4] Par būtisku faktu pieteicēja uzskata arī to, ka laikā, kad bāriņtiesā darbu uzsāka jaunievēlētā bāriņtiesas locekle /pers. J/, dome Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai (turpmāk – inspekcija) nosūtījusi lūgumu veikt bāriņtiesā aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietu pārbaudi, kuras tika nodotas pārraudzībā jaunajai darbiniecei. Pieteicējas ieskatā, šāda rīcība liecina par mērķtiecīgi veiktajām darbībām pirms ar jaunievēlētās bāriņtiesas locekles palīdzību trūkumus šajās lietu kategorijās vēl nebūtu paspēts novērst, lai no inspekcijas puses tiktu fiksēti pierādījumi, kas apliecina, ka minētajās lietās netiek pilnvērtīgi ievēroti bāriņtiesas pienākumi un bāriņtiesas priekšsēdētāja, neievērojot normatīvo aktu prasības, ir rīkojusies nolaidīgi.

[2.5] 2017.gada 31.oktobrī pieteicēja iesniegusi pārskatu par 2017.gadā bāriņtiesā izskatītajām lietām, pieņemtajiem lēmumiem, dalību tiesas procesos, ienākošo un izejošo korespondenci, veiktajām dzīves apstākļu pārbaudēm u.c., kurš pašvaldības Sociālo lietu komitejas sēdē domes izpilddirektora pārskatā par bāriņtiesas darbu netika atspoguļots. Pārskatā apzināti bija atspoguļota tikai tā sadaļa, ko veikuši bāriņtiesas locekļi, uz kuru fona bāriņtiesas priekšsēdētāja faktiski neko nav darījusi. Vispār netika pieminēts pieteicējas ieguldījums par sagatavotajām un novadītajām bāriņtiesas sēdēm, dalību tiesu procesos, sagatavotajiem administratīvajiem aktiem, dalību Bērnu lietu apakškomisijā, starpinstitucionālo sadarbību, izskatītajiem iesniegumiem un sūdzībām. Vesela sadaļa pārskatā tika veltīta neesošajām problēmām bāriņtiesas vadībā, apzināti sniedzot nepatiesu informāciju, pazemojot un noniecinot pieteicēju kā bāriņtiesas priekšsēdētāju. No deputātu puses bija dzirdamas tādas aizvainojošas replikas, kā: „beidzot ir jāpieliek punkts…" Pieteicējas lūgums uzklausīt arī viņas viedokli netika ņemts vērā un viņai dotas tikai 2 min. izteikties.

[2.6] Pieteicēja uzskata, ka lēmuma 5.punktā dome nepamatoti atsaucas uz inspekcijas 2017.gada 28.novembra vēstulē konstatētajiem trūkumiem, neskatoties uz to, ka trūkumu novēršanai inspekcija bija devusi laiku līdz 2017.gada 19.decembrim, un visi trūkumi ir novērsti noteiktajā termiņā un vairāk nepastāv. Tāpat, pieteicējas ieskatā, nav pamata atsaukties uz minētajiem trūkumiem, jo šo lietu kategorijās tie bija radušies bāriņtiesas locekļa /pers. F/ nolaidības rezultātā, no kura atbildība netika prasīta. Vienlaicīgi pieteicēja vērš uzmanību, ka pati dome apzināti un ļaunprātīgi izvairījusies no Bāriņtiesu likuma 7.pantā uzliktā pienākuma bāriņtiesā ievēlēt locekļu skaitu atbilstoši administratīvajā teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaitam, ignorējot šī panta pirmajā daļā noteikto bāriņtiesas minimālo sastāvu – bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi.

[2.7] Lēmuma 6.punktā dome atsaukusies uz inspekcijas 2017.gada 4.oktobra vēstulē sniegto vērtējumu par bāriņtiesas darbību civillietas ietvaros. Lēmuma sešos apakšpunktos Cēsu novada dome ir pārfrāzējusi inspekcijas teikto, interpretējot, ka pieteicēja konkrētās lietas ietvaros ir rīkojusies nolaidīgi un prettiesiski, kaut gan inspekcija savā vēstulē nevienā vietā nebija norādījusi, ka bāriņtiesa būtu veikusi prettiesiskas darbības. Inspekcija konstatējusi trūkumus lietas sagatavošanas procesā, proti, ka nav organizēts bāriņtiesas darbs, lai savlaicīgi pieprasītu informāciju, lai bāriņtiesa varētu ierasties gan uz tiesas sēdi, gan pieņemt vienpersonisko lēmumu. Attiecībā uz minēto pieteicēja paskaidro, ka par situāciju, kad bāriņtiesa darbinieku trūkuma, nevis nolaidības dēļ, nespēj izpildīt tai dotos uzdevumus, līdzatbildība ir jāuzņemas domei.

[3] Cēsu novada dome rakstveida paskaidrojumā (*lietas 1.sējuma 182. – 190.lapa*) norāda, ka pieteicējas pieteikumu neatzīst, norādot šādus apsvērumus.

[3.1] Jautājums par bāriņtiesas darbības atbilstību tiesību normām pašvaldībā aktualizējās jau 2016.gada sākumā, kad domē saņemta informācija no pieteicējas par darba pienākumu neizpildi un /pers. F/ iesniegums par atcelšanu no amata. Tā rezultātā pašvaldības izpilddirektors, nolūkā pārliecināties, vai bāriņtiesas darbs atbilst normatīvo aktu prasībām, pastiprināti pievērsa uzmanību bāriņtiesas darbam, organizējot darba sarunas, izdodot rīkojumus par nepieciešamību veikt izmaiņas bāriņtiesas darbībā, sniegt informāciju u.c. 2016.gada 4.martā bāriņtiesā sastādīts akts Nr.1-20/4 „Par lietu pārbaudi aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietās", savukārt 2017.gada 8.augustā bāriņtiesā veikta dokumentu pārbaude norādītajās lietu kategorijās, kurā konstatēts, ka daļa pārkāpumu ir novērsta un konstatēti jauni pārkāpumi. No veiktās dokumentu pārbaudes konstatēts, ka no 2016.gada sākuma līdz 2017.gada 8.augustam par minēto kategoriju lietām atbildīgā persona – pieteicēja – tās nav kārtojusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām, savukārt virkni konstatēto trūkumu ir novērsušas bāriņtiesas locekles /pers. H/ un /pers. K/, nevis pieteicēja kā atbildīgā persona. Tāpat virkne pārkāpumu ir novērsta laikā, kad pieteicēja attaisnojošu iemelsu dēļ nav bijusi darbā, no kā secināms, ka pieteicējas pieteikumā norādītais apgalvojums, ka pārkāpumi nav novērsti darbinieku trūkuma dēļ, ir nepamatots un nav pierādīts, ko tiešā veidā apliecina apstāklis, ka laikā, kad bāriņtiesa nav strādājusi pilnā sastāvā, daļu pārkāpumu bija iespējams novērst.

[3.2] Pārkāpumi un trūkumi bāriņtiesas darbā attiecībā uz aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietām, kas liecināja par nolaidīgu darba organizāciju, konstatēti jau 2016.gadā. Pieteicējai bija vairāk nekā gads laika organizēt un vadīt bāriņtiesas darbu tā, lai pārkāpumus novērstu un nepieļautu jaunu pārkāpumu rašanos, taču viņa to nav spējusi izdarīt. 2017.gada 17. un 18.oktobrī inspekcija veica bāriņtiesas lietvedībā esošo lietu pārbaudi, izlases kārtībā pārbaudot 29 aizgādnības lietas un 25 lietas par bērnu mantas pārvaldību. Izvērtējot pārbaudes rezultātus, secināms, ka pieteicēja kā atbildīgā persona ir nolaidīgi pildījusi savus pienākumus, nav novērsusi 2016.gada 4.marta aktā konstatētos trūkumus un nav veikusi pietiekamas darbības, lai nodrošinātu nepilngadīgo bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību. Atsevišķās lietās inspekcija konstatējusi atkārtotus pārkāpumus. Apkopojot pārbaudes rezultātus, inspekcija norādījusi, ka kopš 2016.gada 4.martā sastādītā akta ir vērojams būtisks situācijas uzlabojums, tomēr novērotie pārkāpumi vēl joprojām vērtējami kā kritiski pilnvērtīgai bērnu un aizgādnībā esošo personu labāko interešu nodrošināšanai.

Tādējādi, ņemot vērā inspekcijas secināto, kā arī to, ka ievērojamāko daļu pārkāpumu ir novērsušas /pers. H/ un /pers. K/, dome secināja, ka pieteicēja ir nolaidīgi pildījusi savus amata pienākumus, proti, nav nodrošinājusi pārkāpumu novēršanu savā pārraudzībā esošajās lietās vairāk nekā gada

garumā un ir pieļāvusi jaunus pārkāpumus. Savukārt, ņemot vērā pieteicējai doto pietiekoši ilgo laiku pārkāpumu novēršanai, domes ieskatā, viņas apgalvojums par to, ka pašvaldība ir vēlējusies no viņas atbrīvoties, ir nepatiess.

[3.3] Dome paskaidro, ka bāriņtiesa visas tās darbības laikā ir nodrošināta ar materiāli tehniskajiem resursiem, pieeju automašīnai, un inspekcija, acīmredzot, nebija informēta par to, ka bāriņtiesa sadarbojas ar Cēsu novada pašvaldības policiju, kas nepieciešamības gadījumā sniedz atbalstu un nogādā bāriņtiesas darbiniekus uz apsekošanām, veic reidus u.c. Inspekcija savā vēstulē lūdza pašvaldību nodrošināt, lai bāriņtiesas darbībā konstatētie trūkumi tiktu novērsti un turpmāk bāriņtiesa darbotos atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, ko dome arī ņēma vērā, papildus pievēršot uzmanību bāriņtiesas darbībai un vērtējot nepieciešamību palielināt bāriņtiesas locekļu skaitu vai esošo bāriņtiesas locekļu slodzes.

[3.4] 2017.gada 23.augustā pašvaldībā saņemts iedzīvotājas /pers. L/ iesniegums par bāriņtiesas darbības vērtējumu, uz kuru dome lūdza inspekcijai sniegt atzinumu par iesniegumā norādītajiem apstākļiem. 2017.gada 4.oktobrī pašvaldībā saņemta inspekcijas vēstule Nr.1-5/4276 par bāriņtiesas darbību, kuru izvērtējot secināts, ka pieteicēja ir nolaidīgi pildījusi savus amata pienākumus un vienā situācijā rīkojusies prettiesiski. Tāpat secināts, ka bāriņtiesas vadītāja nav vadījusi un organizējusi bāriņtiesas darbību tā, lai prioritāri tiktu nodrošināta bērnu tiesību un tiesisko interešu aizsardzība. Domes ieskatā, inspekcijas konstatētie pārkāpumi nekādā ziņā nav uzskatāmi par formāliem, jo tie nav tādi, kas aprobežotos tikai ar dokumentu noformēšanu. Konstatētie pārkāpumi uzskatāmi par būtiskiem bērnu tiesību aizsardzībai.

Sevišķi ir ņemams vērā tas, ka pieteicēja kā iestādes vadītāja nav nodrošinājusi ārējās tiesību normās noteikto procesuālo termiņu ievērošanu, kas varēja būtiski ietekmēt administratīvā procesa dalībnieku tiesības un intereses, ko apliecinājusi arī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija savā vēstulē. Veicot padziļinātu bāriņtiesas lietu pārbaudi 2018.gada 28.februārī un 1.martā, inspekcija konstatējusi, ka bāriņtiesa savā darbībā sistemātiski pieļauj neatbilstības normatīvo aktu prasībām, kas pārsvarā attiecināmas uz procesuālo darbību veikšanu, par ko tiešā veidā ir atbildīga bāriņtiesas vadītāja.

[3.5] Pieteicēja nav iesniegusi gada pārskata ziņojumus par bāriņtiesas darbu 2014., 2015. un 2016.gadā. Par šo faktu pieteicēja pašvaldībai sniegusi paskaidrojumu, kurā nav noliegusi, ka pārskata ziņojumi par 2015. un 2016.gadu nav iesniegti, līdz ar to domei nav saprotams pieteicējas arguments, ka pārskats par bāriņtiesas darbu ir iesniegts 2017.gada 30.martā. Pašvaldībā šāds pārskats nav saņemts un tās lietvedības sistēmā nav reģistrēts. Papildus dome paskaidro, ka atbilstoši Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturtajai daļai pārskata ziņojums par bāriņtiesas darbu iesniedzams un izskatāms domē, nevis pašvaldības administrācijā.

Attiecībā uz pieteicējas argumentu, ka domes deputāti nebija iepazinušies ar lietas materiāliem un tikai nobalsoja par sagatavoto lēmuma projektu, pašvaldība paskaidro, ka domes deputāti ir bijuši informēti par izskatāmo jautājumu un elektroniski saņēmuši lēmuma projektu. Savukārt domes sēdē deputāti izskata un izdiskutē katru izvirzīto jautājumu, lai gūtu pārliecību par lēmuma nepieciešamību, pamatotību un atbilstību normatīvo aktu prasībām, kas notika arī konkrētajā gadījumā. Deputāti nolēma virzīt lēmuma projektu uz domes sēdi, papildinot tā 1.punktu, lai, noklausoties pieteicējas viedokli, varētu izlemt jautājumu par pieteicējas atcelšanu no amata vai atstādināšanu uz laiku līdz pilnīgai lietas apstākļu noskaidrošanai. Dome paskaidro, ka informācija par bāriņtiesas darbību 2017.gadā, pieteicējas sniegtie paskaidrojumi 2016., 2017. un 2018.gadā, kā arī izpilddirektora ziņojumi par attiecīgo jautājumu tika nodoti arī domes deputātiem pašvaldības esošajā elektroniskajā lietvedības sistēmā FIBU.

[3.6] Vērtējot konstatētos pieteicējas, kura bāriņtiesas priekšsēdētājas amatu ieņem jau no 2004.gada, pārkāpumus kopsakarā ar viņas ilggadējo pieredzi, secināms, ka pieteicēja kā bāriņtiesas priekšsēdētāja nav spējīga organizēt un vadīt bāriņtiesas darbu tā, lai tiktu ievērotas normatīvo aktu prasības. Turklāt kopš pieteicējas atcelšanas no amata, laikā, kad vēl nav ievēlēts jaunais bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas darbībā ir vērojami būtiski darba organizācijas uzlabojumi, piemēram, reizi nedēļā notiek darba plānošanas sanāksmes, ir izstrādāts bāriņtiesas nolikums atbilstoši spēkā esošajām normatīvo aktu prasībām, kas netika pārskatīts kopš 2009.gada (uz to pašvaldībai norādīja Tiesībsargs savā vēstulē), tiek gatavots pārskata ziņojums par bāriņtiesas darbu 2017.gadā, darbi starp bāriņtiesas darbiniekiem tiek sadalīti līdzvērtīgi, izvērtējot prioritātes, kas pierāda to, ka konstatētie pārkāpumi, uz kuru pamata lēmums pieņemts, nav pieļauti darbinieku trūkuma dēļ, bet gan pieteicējas nespējas vai neesošās vēlmes vadīt, organizēt un plānot dēļ.

Dome vērš uzmanību uz to, ka neviens normatīvais akts neregulē, kā arī nav izstrādātas vadlīnijas vai citi noteikumi pašvaldību domēm par to, kādā veidā būtu nosakāms bāriņtiesas locekļu skaits katrā pašvaldībā. Lai pilnvērtīgi nodrošinātu bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību, vērtējot bāriņtiesā ievēlējamo locekļu skaitu, domei lēmums jāpieņem ciešā sadarbībā ar bāriņtiesas vadītāju, kura vislabāk var motivēti pierādīt nepieciešamo locekļu skaitu un to noslodzi. Bāriņtiesu likumā nav noteiktas bāriņtiesu locekļu slodzes. Bāriņtiesas locekļu skaitam būtiskākā nozīme ir pieņemot lēmumus bāriņtiesas sēžu laikā. Savukārt likumā noteiktais minimālais bāriņtiesas locekļu skaits nebija nodrošināts salīdzinoši īsu laiku, proti, no brīža, kad iesniegumu par atcelšanu no amata uzrakstījusi bāriņtiesas locekle /pers. I/, kura norādījusi, ka nav ar mieru turpināt pildīt savus amata pienākumu pieteicējas vadībā. Bāriņtiesa nepilnā sastāvā strādājusi laika posmā no 2016.gada 4.novembra līdz 2017.gada 17.februārim. Tomēr, nolūkā atvieglot bāriņtiesas darbu, no 2016.gada 10.jūnija bāriņtiesas darbā uz nepilnu slodzi tika pieņemta juriste, kura sniedza juridisko atbalstu, gatavojot lēmumu projektus uz bāriņtiesas sēdēm un dokumentus tiesām.

Turklāt dome nebija saņēmusi no bāriņtiesas pamatotu motivāciju lūgumam par papildu līdzekļu piešķiršanu bāriņtiesas budžetam 2016.gadam, savukārt budžeta pieprasījumā 2017.gadam bāriņtiesa nav pieprasījusi papildu finansējumu darbinieku vai bāriņtiesas locekļu atalgojumam, tomēr 2017.gadā, veicot budžeta grozījumus bāriņtiesai, piešķirti papildu līdzekļi bāriņtiesas darbības nodrošināšanai, līdz ar to ir noraidāms pieteicējas apgalvojums, ka dome nav izskatījusi jautājumu par bāriņtiesas locekļu skaita vai slodžu palielinājumu. Savukārt bāriņtiesas budžeta pieprasījums 2018.gadam ar lūgumu piešķirt papildu finansējumu bāriņtiesas locekļa slodzes palielināšanai, kurš strādā uz 0,8 slodzi, tika akceptēts.

[3.7] Domes izpilddirektors, nolūkā sniegt atbalstu bāriņtiesas darbības uzlabošanai un pilnveidošanai, darba sarunu laikā ir sniedzis virkni priekšlikumu, kas netika ņemti vērā. Pieteicēja sarunās ar izpilddirektoru norādījusi, ka pati ar visu tiek galā, un aicinājusi nejaukties viņas darbā. Vienlaicīgi sarunās ar citiem bāriņtiesas locekļiem noskaidrots, ka jautājumi pēc būtības netiek risināti. Ņemot vērā minēto, pašvaldības priekšsēdētājs izdevis vairākus rīkojumus, kurus pieteicēja nav ņēmusi vērā.

Dome arī nepiekrīt pieteicējas argumentam, ka pieļautie pārkāpumi radušies /pers. F/ neizdarības dēļ, jo pieteicējai kā iestādes vadītājai bija jānodrošina, lai viņš, pildot savus pienākumus, ievērotu normatīvo aktu prasības. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 46.panta pirmās daļas 1.punktu bāriņtiesas priekšsēdētājai ir jākontrolē bāriņtiesas darba izpilde un jāsniedz atbalsts tā izpildē. Domes ieskatā, /pers. F/ neizdarība nevar būt par attaisnojumu apstāklim, ka vairāk nekā gada laikā konstatētie pārkāpumi vēl joprojām netika novērsti.

[3.8] Izvērtējot pieteicējas pieteikumā norādītos apstākļus par psiholoģisko teroru no domes priekšsēdētāja un izpilddirektora puses, nevar konstatēt, ka pret pieteicēju būtu realizēts sistemātisks psiholoģiskais terors un *bosings*. Pieteicēja no domes priekšsēdētāja vai izpilddirektora puses nav pazemota, noniecināta vai kā citādi aizskarta. No pieteicējas kā iestādes vadītājas ir prasīta atbildība par viņas pienākumu izpildi, kas nevar tikt uzskatīta par *bosingu*, kuru neveido atsevišķi konflikti, domstarpības un tas, ka darba devējs stingrā saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem priekšrakstiem atstādina darbinieku, kurš rīkojies prettiesiski. Tāpat par *bosingu* nav uzskatāmas darba sarunas par problēmjautājumu risinājumiem vai rīkojumi veikt uzlabojumus darba organizācijā, tāpat kā rīkojumi par paskaidrojumu sniegšanu. Papildus pašvaldība vērš uzmanību uz to, ka bāriņtiesas locekle /pers. J/, sniedzot savu viedokli par pieteikumā norādītajiem apstākļiem, norādījusi, ka nav saskatījusi pret pieteicēju vērstu *bosingu* no domes izpilddirektora puses. Savukārt domes priekšsēdētājs norāda, ka nekad nav vēlējies atbrīvoties no pieteicējas kā iestādes vadītājas, bet nenoliedzami ir vērtējis

pieteicējas profesionālo darbību, pildot bāriņtiesas priekšsēdētājas pienākumus.

2018.gada 15.martā dome saņēmusi inspekcijas vēstuli par padziļinātās pārbaudes rezultātiem, kurā norādīts, ka 36 jeb 72% no pārbaudītajām lietām konstatēta normatīvo aktu prasībām neatbilstoša bāriņtiesas darbība, par ko atbildība jāuzņemas pieteicējai.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem apstākļiem. Savukārt domes pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem.

Tiesas sēdē kā lieciniece nopratināta bijusī Pārgaujas novada bāriņtiesas priekšsēdētāja un pašreizējā bāriņtiesas locekle /pers. M/ *(lietas 2.sējuma 132. – 137.lapa)*.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir noraidāms.*

[6] Lietā nav strīda par to, ka domei, konstatējot kādu no Bāriņtiesu likuma 14.panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem (piemēram, nepilda savus pienākumus vai, pildot tos, rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi), saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 21.panta 26.punktu ir tiesības atbrīvot (atcelt) no amata bāriņtiesu priekšsēdētājus un locekļus.

Lietā strīds ir par to, vai dome pamatoti secinājusi, ka pieteicēja, pildot bāriņtiesas priekšsēdētājas amata pienākumus, rīkojusies nolaidīgi un prettiesiski.

[7] No lietas materiāliem konstatējami sekojoši faktiskie apstākļi.

[7.1] 2014.gada 28.augustā pieteicēja ar domes lēmumu Nr.335 ievēlēta uz 5 gadiem par bāriņtiesas priekšsēdētāju *(lietas 1.sējuma 178.lapa)*.

[7.2] 2015.gada 29.janvārī pieteicēja izdevusi rīkojumus par bāriņtiesas darba izpildes termiņiem un par darba pienākumu noteikšanu bāriņtiesas locekļiem /pers. F/ un /pers. K/, kā arī priekšsēdētājas vietniecei /pers. H/ *(lietas 1.sējuma 169. – 173.lapa)*.

[7.3] 2015.gada 27.augustā pieteicēja izdevusi rīkojumu par iekšējo lietu auditu un lietās konstatēto nepilnību novēršanu līdz 2015.gada 1. un 15.oktobrim *(lietas 1.sējuma 167.lapa)*.

[7.4] 2015.gada 3.novembrī bāriņtiesā sastādīts akts par /pers. F/ pārraudzībā nodoto lietu pārbaudi, kurā konstatētas neizdarības 34 lietās (neizdarības konstatētas ne tikai 2015., bet arī 2014.gadā). Ar šo aktu bāriņtiesas loceklim /pers. F/ uzdots novērst neizdarības līdz 2015.gada 15.decembrim, iesniedzot pārskatu par veiktajām darbībām *(lietas 1.sējuma 160. – 166.lapa)*.

[7.5] 2016.gada 22.janvārī pieteicēja izdevusi rīkojumu par /pers. F/, /pers. K/ un /pers. H/ pārraudzībā nodoto lietu auditu līdz 2017.gada 3. un 12.februārim *(lietas 1.sējuma 159.lapa)*.

[7.6] 2016.gada 2.februārī bāriņtiesā sastādīts akts par /pers. F/ pārraudzībā nodoto lietu pārbaudi, kurā konstatētas neizdarības 51 lietā (neizdarības konstatētas ne tikai 2015., bet arī 2014.gadā). Ar šo aktu bāriņtiesas loceklim /pers. F/ uzdots novērst neizdarības līdz 2016.gada 3.martam, iesniedzot pārskatu par veiktajām darbībām *(lietas 1.sējuma 151. – 158.lapa)*.

[7.7] 2016.gada 18.februārī bāriņtiesā saņemts /pers. F/ paskaidrojums par pārbaudes aktā konstatēto, kurā cita starp norādīts, ka aktā minētās 64 lietas, kurās konstatēti trūkumi, pārraudzībā nav pieņēmis, jo neviens darbinieks viņam tās nav nodevis ar aktu. Līdz 2015.gada decembrim personīgi pārbaudījis 39 lietas, bet ar atlikušajām nav iepazinies, jo strādā uz pusslodzi *(lietas 2.sējuma 7.lapa)*. Savukārt 2016.gada 29.februārī domē saņemts /pers. F/ iesniegums par viņa atbrīvošanu no bāriņtiesas locekļa amata. Šajā iesniegumā cita starp norādīts, ka darba attiecības /pers. F/ vēlas pārtraukt, jo pieteicēja darba vietā rada viņam nepieņemamus apstākļus, proti, darba pienākumi netiek dalīti atbilstoši darbinieku noslodzei, plānojot bāriņtiesas sēdes, tās tiek sasteigtas, piemēram, nesaņemot atbildes, lietas tiek skatītas sēdē. Sastādot bāriņtiesas lēmumus, motivācijas daļā pieteicēja dažkārt pauž pretrunīgu vai sevis interpretētu informāciju, kuru pēc tam tiesā aizstāvēt nevēlas, bet sūta citus darbiniekus. Nodrošinājums darbiniekiem jāmeklē pašiem, piekļuve Sodu reģistra datubāzei ir tikai /pers. I/, kura bāriņtiesā strādā tikai 20 stundas nedēļā, bet piekļuve Iedzīvotāju reģistra datubāzei ir tikai /pers. H/ un /pers. K/. Tāpat iesniegumā norādīts, ka atvaļinājuma ņemšanas kārtība ir atkarīga tikai no pieteicējas vēlmes laist darbinieku atvaļinājumā vai nē, darbinieku novērtēšanu 2015.gada nogalē pieteicēja veikusi individuāli, darbiniekus neinformējot un neizskaidrojot, pēc kādiem kritērijiem tas darīts *(lietas 1.sējuma 147. – 149.lapa)*.

[7.8] 2016.gada 4.martā bāriņtiesā sastādīts akts par /pers. F/ pārraudzībā bijušo lietu pārbaudi, kurā konstatētas neizdarības 52 lietās *(lietas 1.sējuma 196. – 200.lapa)*.

[7.9] 2016.gada 4.martā paskaidrojumu domes priekšsēdētājam par /pers. F/ iesniegumu sniegusi pieteicēja. Šajā paskaidrojumā viņa noliegusi savu nevēlēšanos sadalīt darbu atbilstoši darbinieku noslodzei, pamatojot to ar konkrētiem skaitļiem, tāpat pieteicēja noraidījusi arī citus /pers. F/ pārmetumus, piemēram, par sasteigtajām bāriņtiesas sēdēm, darbinieku nodrošinājumu, atvaļinājuma kārtību u.c. *(lietas 1.sējuma 142.lapa)*.

[7.10] 2016.gada 11.martā dome atbrīvojusi /pers. F/ no bāriņtiesas locekļa amata *(lietas 1.sējuma 134.lapa)*.

[7.11] 2016.gada 3.novembrī dome no bāriņtiesas locekļa amata atbrīvojusi /pers. I/ *(lietas 1.sējuma 128.lapa)*.

[7.12] 2016.gada 11.oktobrī bāriņtiesā veikta inspekcijas pārbaude, kuras laikā izlases veidā pārbaudītas 17 bāriņtiesas lietvedībā esošās lietas, no kurām vienā lietā konstatēts novēršams trūkums un vienā lietā sniegts ieteikums darbību veikšanai. Līdz ar to arī inspekcijas secinājums, ka kopumā bāriņtiesas darbība vērtējama kā atbilstoša noteiktajiem darbības principiem. Tomēr vienlaicīgi inspekcijas 2016.gada 6.decembra vēstulē arī norādīts, ka, ņemot vērā darbinieku noslodzi, saskatāmi riski turpmākai pilnvērtīgai bāriņtiesas darbības nodrošināšanai *(lietas 1.sējuma 124. un 125.lapa)*.

[7.13] 2016.gada 7.decembrī pašvaldības izpilddirektors sagatavojis deputātiem informāciju par nepieciešamību palielināt bāriņtiesas locekļu skaitu *(lietas 2.sējuma 17. un 18.lapa)*.

[7.14] 2017.gada 8.februārī domē saņemts izpilddirektora iesniegums par iespējamo pieteicējas paviršo rīcību pienākumu izpildē. Ņemot vērā šo iesniegumu, domes priekšsēdētāja vietnieks 2017.gada 17.februārī izdevis rīkojumu, uzdodot pieteicējai sniegt paskaidrojumu par konkrētā notikuma apstākļiem *(lietas 1.sējuma 120.lapa)*. Savukārt 2017.gada 23.februārī pieteicēja domei sniegusi paskaidrojumu, noraidot izpilddirektora pausto viedokli par viņas paviršu pildītajiem amata pienākumiem *(lietas 1.sējuma 113. – 118.lapa)*.

[7.15] 2017.gada 16.martā domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu, uzdodot pieteicējai sniegt papildu informāciju un dokumentus, kas apstiprinātu viņas 23.februāra paskaidrojumā norādītos apstākļus *(lietas 1.sējuma 112.lapa)*. Savukārt 2017.gada 21.martā pieteicēja sniegusi paskaidrojumu, noraidot viedokli par paviršību savā darbā *(lietas 1.sējuma 108. – 111.lapa)*.

[7.16] 2017.gada 22.martā atsauksmi par sekmīgo sadarbību ar bāriņtiesu un tās priekšsēdētāju sniegusi Valsts probācijas dienesta Cēsu teritoriālā struktūrvienība *(lietas 1.sējuma 112.lapa)*.

[7.17] 2017.gada 30.martā notikusi Cēsu novada pašvaldības iestāžu vadītāju un izpilddirektora vērtēšanas komisijas sēde, kurā izskatīts jautājums

par bāriņtiesas darbinieka sasniedzamību zvana režīmā, par paviršu rīcību 2017.gada 4.februāra notikumā, kā arī par apsekošanas akta nesastādīšanu *(lietas 1.sējuma 101.lapa)*. 2017.gada 5.aprīlī domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu par brīdinājuma izteikšanu pieteicējai saistībā ar izpilddirektora iesniegums par iespējamo pieteicējas paviršo rīcību pienākumu izpildē *(lietas 1.sējuma 97.lapa)*. Tāpat šajā datumā domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu par trūkumu novēršanu bāriņtiesas darba organizēšanā un vadīšanā, uzdodot pieteicējai mēneša laikā atrisināt jautājumus par: 1) mobilo sakaru izmantošanas kārtību bāriņtiesā sasniedzamības nodrošināšanā; 2) piekļuves nodrošināšana datubāzēm bāriņtiesas darbiniekiem; 3) lai neveidotos atsevišķu darbinieku pārslodze, proporcionāli slodzei un pieredzei, vienmērīgi sadalīt bāriņtiesas uzdevumus; 4) saņemto un nosūtāmo dokumentu reģistrēšana elektroniskajā dokumentu aprites sistēmā (FIBU). Kontrole par rīkojuma izpildi uzdota Cēsu novada pašvaldības izpilddirektoram *(lietas 1.sējuma 100.lapa)*.

[7.18] 2017.gada 20.aprīlī pieteicēja vērusies domē, lūdzot izvērtēt viņai izteiktā brīdinājuma pamatotību *(lietas 1.sējuma 92.lapa)*. 2017.gada 9.maijā domes priekšsēdētājs, izskatot pieteicējas 20.aprīļa iesniegumu, aicinājis pieteicēju sniegt motīvus, kādēļ viņa nepiekrīt brīdinājumam *(lietas 1.sējuma 91.lapa)*. 2017.gada 24.maijā pieteicēja domē iesniegusi iesniegumu, norādot uz apstākļiem, kuru dēļ nepiekrīt domes brīdinājumam *(lietas 1.sējuma 89. un 90.lapa)*. Savukārt 2017.gada 27.jūlijā domes priekšsēdētājs sniedzis pieteicējai atbildi, ka pieteicējai izteiktais brīdinājums, kas nav disciplinārsods, ir pamatots *(lietas 1.sējuma 82. un 83.lapa)*.

[7.19] 2017.gada 20.jūlijā domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu, uzdodot pieteicējai līdz 25.jūlijam iesniegt rakstveida paskaidrojumu par 5.aprīļa rīkojuma par trūkumu novēršanu bāriņtiesas darba organizēšanā un vadīšanā izpildi *(lietas 1.sējuma 84.lapa)*. 2017.gada 25.jūlijā pieteicēja sniegusi paskaidrojumu, norādot uz atsevišķu rīkojuma punktu izpildi, kā arī to, ka pienākumu pārdali nav iespējams izpildīt, jo no 2016.gada marta mēneša bāriņtiesa nepārtraukti strādā nepilnā sastāvā *(lietas 1.sējuma 81.lapa)*. 2017.gada 27.jūlijā domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu, uzdodot pieteicējai iesniegt papildu paskaidrojumu par to, vai bāriņtiesā ir noteikta iekšējā kārtība mobilā telefona izmantošanā, kā arī par šķēršļiem, kādēļ bāriņtiesā saņemtie un nosūtāmie dokumenti netiek reģistrēti elektroniskajā dokumentu aprites sistēmā un bāriņtiesā netiek izmantots e-paraksts *(lietas 1.sējuma 80.lapa)*. Savukārt 2017.gada 1.augustā pieteicēja sniegusi papildu paskaidrojumu, kurā pēc būtības norādīts, ka iekšējā kārtība mobilā telefona izmantošanā bāriņtiesā nav noteikta, jo tā pārkāptu darbinieku tiesības uz brīvo laiku. Tāpat šajā paskaidrojumā norādīts, ka šķērslis, lai saņemtos un nosūtāmos dokumentus reģistrētu FIBU sistēmā, ir bāriņtiesas sekretāres datora tehniskais stāvoklis, savukārt par e-parakstu no bāriņtiesas puses viss izdarīts jau aprīļa sākumā *(lietas 1.sējuma 75. un 76.lapa)*.

[7.20] 2017.gada 17.jūlijā domē saņemts bāriņtiesas juristes /pers. N/ uzteikums par darba attiecību izbeigšanu 2017.gada 31.jūlijā. 2017.gada 21.jūlijā dome izdevusi rīkojumu par darba attiecību izbeigšanu ar /pers. N/ 2017.gada 31.jūlijā *(lietas 1.sējuma 78. un 79.lapa)*.

[7.21] 2017.gada 3.augustā dome pieņēmusi lēmumu par bāriņtiesas locekļa amata (slodzes koeficients 0,8) izveidošanu ar 2018.gada 1.janvāri, bet, ja konkursa rezultātā tiek atlasīts pretendents, kurš ir apguvis bāriņtiesas locekļu mācību programmu, ar 2017.gada 1.septembri *(lietas 1.sējuma 77.lapa)*. Šajā pašā dienā pašvaldības izpilddirektors izdevis rīkojumu par dokumentu esības pārbaudi, uzdodot bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniecei organizēt šo pārbaudi *(lietas 1.sējuma 74.lapa)*. Savukārt 2017.gada 8.augustā bāriņtiesa sniegusi informāciju par dokumentu pārbaudi tās lietvedībā esošajās lietās, konstatējot gan iepriekš konstatētās un nenovērstās nepilnības, gan arī no jauna pieļautās *(lietas 1.sējuma 201. – 208.lapa)*.

[7.22] 2017.gada 16.augustā pašvaldības izpilddirektors uzdevis pieteicējai sniegt paskaidrojumu par pārbaudē konstatētajiem faktiem un trūkumiem. Savukārt 2017.gada 20.augustā pieteicēja sniegusi paskaidrojumu, kurā atsaukusies uz bijušā bāriņtiesas locekļa /pers. F/ neizdarību, no kura atbildība par neizdarībām netika pieprasīta, kā arī uz nepietiekamo bāriņtiesas locekļu skaitu, kas liedzis pilnvērtīgi pārraudzīt bāriņtiesas lietvedībā esošās lietas *(lietas 1.sējuma 67. – 71.lapa)*.

[7.23] 2017.gada 4.septembrī pašvaldības izpilddirektors saņēmis bāriņtiesas darbinieces /pers. O/ informāciju par dokumentu aprites reģistrēšanu FIBU sistēmā, proti, ka sistēma ir sakārtota jau aprīlī un pieteicēja par to ir informēta *(lietas 2.sējuma 46.lapa)*. Savukārt 2017.gada 5. un 8.septembrī pašvaldības izpilddirektors saņēmis bāriņtiesas locekles /pers. K/ informāciju par pieteicējas nepieņemamo darba plānošanu, pēkšņi (bez nepieciešamās sagatavošanās) nosūtot viņu pārstāvēt iestādi tiesā /pers.P/ lietā *(lietas 2.sējuma 83.lapa)*.

[7.24] 2017.gada 4.oktobrī inspekcija sniegusi atzinumu par bāriņtiesas rīcību nepilngadīgās /pers. P/ tiesību un interešu nodrošināšanā. Šajā atzinumā secināts, ka nav dokumentāru pierādījumu tam, ka: 1) bāriņtiesa būtu veikusi nepastarpinātu sarunu ar bērna māti par saskarsmes kārtības noteikšanu, bērna dienas režīmu, kā arī ieguvusi citu būtisku informāciju par bērnu; 2) bāriņtiesa pirms 2017.gada 27.februāra sēdes būtu pieprasījusi vai ieguvusi visu nepieciešamo informāciju, lai objektīvi sniegtu atzinumu tiesai, tādēļ inspekcijas ieskatā bāriņtiesas sēdes ir plānotas nepārdomāti; 3) bāriņtiesa būtu ievērojusi normatīvajos aktos paredzētos procesuālos termiņus un nosūtījusi uzaicinājumus administratīvā procesa dalībniekiem gan uz 2017.gada 27.februāra, gan uz 2017.gada 8.augusta sēdēm; 4) bāriņtiesa būtu vērtējusi no bērna labāko interešu viedokļa apstākli, ka bērnam 2017.gada aprīļa sākumā ir pabeigta mātes un meitas psiholoģiskā izpēte pie /pers. R/, kā arī to, kādēļ bāriņtiesa ir nosūtījusi pie /pers. S/, nevis pie psihologa, kurš nav vecāku ieteikts; 5) bāriņtiesa būtu organizējusi bērna un tēva 2017.gada 10.maija tikšanos bērnudārza telpās. Tāpat šajā atzinumā norādīts, ka bāriņtiesas 2017.gada 13.februāra elektroniskajā vēstulē nav norādīts pamats, kura dēļ atlikta bāriņtiesas 2017.gada 15.februāra sēdē, kā arī tas, ka bāriņtiesa, pārbaudot, vai tiek pildīts tiesas spriedums, ir pārkāpusi savu kompetenci *(lietas 1.sējuma 64. – 66.lapa)*.

[7.25] 2017.gada 30.oktobrī pieteicēja sniegusi paskaidrojumu domes priekšsēdētājam par 2017.gada 5.aprīļa rīkojuma izpildi un bāriņtiesas darba organizāciju *(lietas 1.sējuma 57. – 63.lapa)*.

[7.26] 2017.gada 31.oktobrī pašvaldības izpilddirektors sagatavojis prezentācija par bāriņtiesas darbu *(lietas 1.sējuma 49. – 57.lapa)*.

[7.27] Pamatojoties uz domes 2017.gada 18.septembra vēstuli, kurā lūgts veikt pārbaudi bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietās, inspekcija 2017.gada 17. un 18.oktobrī veikusi pārbaudi 54 aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietās. 2017.gada 28.novembrī par šo pārbaudi inspekcija sniegusi domei informāciju, ka vairums konstatēto pārkāpumu, nepilnību un trūkumu novērojami laikā no 2008. līdz 2016.gadam. Laikā no 2016.gada konstatēts, ka bāriņtiesa atsevišķās lietās nav novērsusi 2016.gada 4.marta aktā konstatētos trūkumus un nav veikusi pietiekamas darbības, lai nodrošinātu bērnu tiesību aizsardzību, atsevišķās lietās pieļaujot atkārtotas nepilnības. Pārbaudē konstatēts, ka pēc 2016.gada 4.martā sastādītā bāriņtiesas akta, kurā fiksēti pārkāpumi 25 aizgādnības lietās, 3 lietās pārkāpumi nav novērsti, savukārt 2017.gadā pieļautie pārkāpumi konstatēti 4 lietās, kurās nav iekļauti dzīves apstākļu pārbaudes akti, neievērojot Bāriņtiesas likuma 41.pantā un Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" (turpmāk – Bāriņtiesu noteikumi) noteikto pienākumu uzraudzīt aizgādnību, ne retāk kā reizi gadā pārbaudot aizgādnībā esošās personas dzīves apstākļus. Vienlaikus konstatēts, ka 2 lietās nav novērsta nepilnība, proti, nav noskaidrots aizgādnībā esošās personas viedoklis par aizgādnības uzraudzību. Bāriņtiesai, ieceļot aizbildni, ir pienākums uzdot tam sastādīt aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas mantas sarakstu. Šāds saraksts nav pievienots un trūkums nav novērsts 3 aizgādnības lietās, no kurām divās lietās saraksts nav pievienots kopš 2009.gada. 4 lietās nav pievienoti ikgadējie mantas apskates akti, 3 lietās konstatētas nepilnības saistībā ar aizgādņa iesniegto norēķinu, no kurām viena nepilnība pieļauta 2017.gadā, vēl 2 lietās konstatētas nepilnības saistībā ar aizgādnībā esošās personas mantas pārvaldību. No 25 pārbaudītajām lietām par bērna mantas pārvaldību konstatēts, ka laikā par 2016.gadu nepilnības nav novērstas 11 lietās. Tādējādi inspekcija saistībā ar pārbaudē konstatētajām nepilnībām fiksējusi 24 uzdevumus, kas bāriņtiesai novēršami līdz 2017.gada 19.decembrim *(lietas 1.sējuma 210. un 211.lapa)*. Savukārt 2017.gada 20.decembrī bāriņtiesa sniegusi inspekcijai informāciju par pārbaudē konstatēto nepilnību novēršanu *(lietas 1.sējuma 46. – 48.lapa)*.

[7.28] 2018.gada 3.janvārī domes priekšsēdētājs izdevis rīkojumu, uzdodot pieteicējai līdz 7.janvārim iesniegt rakstveida paskaidrojumu par

inspekcijas uzdoto 24 uzdevumu izpildi, par iemesliem, kādēļ bāriņtiesa nav iesniegusi pārskatus par 2015. un 2016.gadu, kā arī par pieejas nodrošināšanu Zemesgrāmatas datiem /pers. J/ *(lietas 1.sējuma 45.lapa)*. Savukārt 2018.gada 8.janvārī pieteicēja sniegusi paskaidrojumu par rīkojumā norādītajiem jautājumiem *(lietas 1.sējuma 41. – 44.lapa)*.

[7.29] 2018.gada 9.februārī Cēsu novada pašvaldības deputātiem nosūtīta informācija par 15.februāra sēdē izskatāmajiem jautājumiem, tai skaitā par pieteicējas atbildību *(lietas 2.sējuma 220. – 223.lapa)*. Savukārt 2017.gada 15.februāra domes sēdē pieņemts lēmums par pieteicējas atcelšanu no bāriņtiesas priekšsēdētājas amata.

[7.30] Pamatojoties uz domes 2018.gada 15.februāra vēstuli, kurā lūgts veikt atkārtotu pārbaudi bāriņtiesā bez iepriekšējā brīdinājuma, inspekcija 2018.gada 28.februārī un 1.martā veikusi neplānotu bāriņtiesas lietvedībā esošo lietu pārbaudi. Tajā kopumā pārbaudītas 50 lietas septiņās kategorijās, no kurām 36 lietās jeb 72% no pārbaudītajām lietām konstatēta normatīvo aktu prasībām neatbilstoša bāriņtiesas darbība *(lietas 2.sējuma 217. un 218.lapa)*.

[7.31] 2018.gada 19.martā domē saņemta Tiesībsarga vēstule, kurā cita starp norādīts uz bāriņtiesas nolikuma neatbilstību normatīvajos aktos noteiktajam, uz to, ka nolikumā noteiktais apmeklētāju pieņemšanas laiks nesakrīt ar mājaslapā norādīto, uz to, ka mājaslapā nav publicēti pārskata ziņojumi par bāriņtiesas darbību, kā arī uz to, ka pašvaldības mājaslapā nav izveidota atsevišķa sadaļa: „Bāriņtiesa" *(lietas 2.sējuma 232. un 233.lapa)*.

[7.32] 2018.gada 19.aprīlī (pēc lietas ierosināšanas tiesā) paskaidrojumu par apstākļiem, kuru dēļ pieteicēja atcelta no bāriņtiesas priekšsēdētājas amata, sniedzis pašvaldības izpilddirektors *(lietas 2.sējuma 3. – 5.lapa)*. 2018.gada 23.aprīlī paskaidrojumu par darbība organizāciju bāriņtiesā, kad to vadīja pieteicēja, sniegusi tās locekle /pers. J/. Šajā paskaidrojumā pieteicējas vadības stils raksturots kā haotisks un neprognozējams, nebija un nav noteikta kārtība, kurš un kādā laikā veic konkrētus uzdevumus *(lietas 2.sējuma 1.lapa)*. Savukārt 2018.gada 6.augustā paskaidrojumu domes priekšsēdētājam sniegušas bāriņtiesas darbinieces: /pers. H/, /pers. M/, /pers. K/ un /pers. O/. Šajā paskaidrojumā par pieteicējas darbību bāriņtiesas priekšsēdētājas amatā norādīts: 1) nebija izstrādāti bāriņtiesas darbu reglamentējošie iekšējie dokumenti, jo pieteicēja uzskatījusi, ka tie nav nepieciešami; 2) nenotika bāriņtiesas darba plānošana; 3) bija gadījumi, kad uzdevumi doti novēloti, kā rezultātā nebija iespējams ievērot izpildes termiņus, nebija veiktas normatīvajos aktos noteiktās darbības, bāriņtiesas darbs organizēts haotiski, neplānoti un nesamērīgi attiecībā uz bāriņtiesas darbinieku noslogojumu; 4) pieteicēja nereti aizliedza izmantot iespēju apmeklēt bezmaksas kursus un seminārus kvalifikācijas paaugstināšanai; 5) netika plānoti ikgadējie atvaļinājumi, netika sastādīts atvaļinājuma grafiks, tādājādi darbinieki nevarēja pilnībā izmantot sev pienākušos atvaļinājumus, savukārt pieteicēja atvaļinājumus izmantojusi uz priekšu un kad vēlējusies; 6) pieteicēja nerespektēja bāriņtiesas darbinieku priekšlikumus, viedokļus un ierosinājumus.

Ņemot vērā pieteicējas nepārdomāto vadības stilu, inspekcija pamatoti savās pārbaudēs konstatējusi, ka ne vienmēr ievērotas normatīvo aktu prasības un bāriņtiesas darbības noteikumi, nav savlaicīgi izsūtīti uzaicinājumi uz bāriņtiesas sēdēm, kā arī nav savlaicīgi pieprasīti nepieciešamie dokumenti *(lietas 2.sējuma 92.lapa)*.

[8] Novērtējot lietā konstatētos faktiskos apstākļus, tiesa secina sekojošo.

[8.1] Nepilnības bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietās konstatējamas jau no 2008.gada. Bāriņtiesas priekšsēdētāja tās apzinājusi 2015.gada 3.novembrī, kad bāriņtiesā sastādīts akts par /pers. F/ pārraudzībā nodoto lietu pārbaudi, kurā konstatētas neizdarības 34 lietās (neizdarības konstatētas ne tikai 2015., bet arī 2014.gadā). Lai novērstu konstatētās neizdarības, /pers. F/ sākotnēji līdz 2015.gada 15.decembrim, bet, konstatējot, ka tās nav novērstas, līdz 2016.gada 3.martam uzdots novērst konstatētās neizdarības viņa uzraudzībā esošajās lietās. Tomēr /pers.F/līdz 2016.gada 4.martam nebija novērsis trūkumus 52 savā pārraudzībā esošajās lietās. Tā vietā /pers. F/ 2016.gada 29.februārī lūdzis domi atbrīvot viņu no bāriņtiesas locekļa amata, jo nespēj vairs strādāt pieteicējas vadībā, kura viņam radot nepieņemamus apstākļus (piemēram, nesadalot darba pienākumus atbilstoši darbinieku noslodzei, sasteidzot lietu izskatīšanu bāriņtiesas sēdēs, nenodrošinot darbiniekiem nepieciešamās datubāzes, problēmas ar atvaļinājumiem), ko dome 2016.gada 11.martā arī izdarījusi. 2016.gada 11.oktobrī pārbaudi bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietas veikusi inspekcija, kas konstatējusi trūkumus divās no 17 pārbaudītajām lietām. 2017.gada 8.augustā pēc pašvaldības izpilddirektora rīkojuma bāriņtiesā veikta lietvedībā esošo lietu pārbaude, kuras laikā konstatēti gan novērsti trūkumi, gan nenovērsti (30 lietās), gan arī tādi, kas radušies no jauna (40 lietās). 2017.gada 17. un 18.oktobrī inspekcija veikusi pārbaudi 54 aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietās, konstatējot trūkumus kopumā 24 lietās. Savukārt 2018.gada 28.februārī un 1.martā inspekcija veikusi atkārtotu bāriņtiesas lietvedībā esošo lietu pārbaudi, kuras laikā pārbaudītas 50 lietas, konstatējot normatīvo aktu prasībām neatbilstošu bāriņtiesas rīcību 36 lietās jeb 72 % no pārbaudītajām lietām.

Tātad pieteicējas vadībā bāriņtiesa ilgstoši nav ievērojusi tiesību normās (piemēram, Bāriņtiesu likuma 31.panta pirmā daļa un 41.pants, Bāriņtiesu noteikumu 80.punkts) noteiktās prasības, proti, nav nodrošinājusi pilnvērtīgu bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību ievērošanu. Turklāt no 2016.gada 11.marta (pēc /pers. F/ atbrīvošanas no bāriņtiesas locekļa amata) bāriņtiesas lietvedībā esošās aizgādnības un bērnu mantas pārvaldības lietas bijušas pieteicējas tiešajā uzraudzībā (lietā nav rīkojuma par šo lietu pārdali citiem bāriņtiesas locekļiem, tiesas sēdē pēc būtības to nenoliedza arī pati pieteicēja, *sk.lietas 2.sējuma 113. un 114.lapu*). Līdz ar to arī secinājums, ka pieteicēja ne tikai nav spējusi nodrošināt tiesību normās noteikto prasību izpildi citu bāriņtiesas locekļu uzraudzībā esošajās lietās, bet arī to kategoriju lietās, kuras atradās viņas tiešajā uzraudzībā.

[8.2] Pieteicēja pēc būtības nenoliedz trūkumus bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietās, tomēr uzskata, ka tie pieļauti nepietiekamā bāriņtiesas locekļu skaita dēļ, tai skaitā, ņemot vērā savu un citu bāriņtiesas darbinieku prombūtni. Savukārt dome norāda, ka minēto trūkumu pamatā ir pieteicējas nolaidīga rīcība un nespēja organizēt bāriņtiesas darbu.

Bāriņtiesu likuma 7.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi *(pirmā daļa)*. Bāriņtiesā ievēlējamo bāriņtiesas locekļu skaitu nosaka attiecīgās pašvaldības dome atbilstoši pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaitam, lai pilnvērtīgi nodrošinātu bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību *(otrā daļa)*.

No lietas materiāliem konstatējams, ka vienīgais laika periods, kad bāriņtiesā bez pieteicējas nav bijuši vismaz trīs bāriņtiesas locekļi, bija no 2016.gada 4.novembra līdz 2017.gada 17.februārim. Tas ir laika posms pēc /pers. I/ atbrīvošanas no bāriņtiesas locekļa amata līdz brīdim, kad šajā amatā apstiprināta /pers. M/. Tomēr šajā laikā bāriņtiesas darbu nodrošinājusi arī tās sekretāre (pilna slodze) un juriste (nepilna slodze 0,5) *(lietas 1.sējuma 234.lapa)*. Turklāt saskaņā ar domes paskaidrojumā un pašvaldības izpilddirektora paskaidrojumā norādīto /pers. I/ aiziešanas iemesls bijis nepieņemamais pieteicējas vadīšanas stils *(lietas 1.sējuma 187.lapa, 2.sējuma 4.lapa)*.

No lietas materiāliem arī konstatējams, ka, iesniedzot tāmes 2016.gada budžeta pieprasījumam, pieteicēja norādījusi uz nepieciešamību bāriņtiesas locekļa (0,5 slodze) vietā ievēlēt bāriņtiesas locekli uz pilnu slodzi. Kā pamatojums vispārīgi norādīts pieaugošais darba apjoms. Savukārt, iesniedzot bāriņtiesas budžeta pieprasījumu 2017.gadam, papildu bāriņtiesas locekļa nepieciešamība vairs nav norādīta. Šāda pozīcija parādās bāriņtiesas budžeta pieprasījumā 2018.gadā, kad ierosināts mainīt bāriņtiesas locekļa slodzi no 0,8 uz pilnu slodzi *(lietas 1.sējuma 235. – 243.lapa)*. Tomēr konkrētus pieteicējas aprēķinus, kas pamatotu viņas viedokli par nepietiekamo bāriņtiesas locekļu skaitu, tiesa nekonstatē. Tā vietā konstatējams, ka pašvaldības izpilddirektors 2016.gadā ieteicis pieteicējai un viņas vietniecei veikt pašiem savu darba laika uzskaiti – 6 mēnešu monitoringu, kas apliecinātu nepieciešamību pēc papildu štata vietas. Visi bāriņtiesas darbinieki to izdarījuši, izņemot pieteicēju *(lietas 2.sējuma 4. un 119.lapa)*. 2016.gada nogalē monitorings noslēgts un izpilddirektors 7.decembrī sagatavojis deputātiem informāciju par nepieciešamību palielināt bāriņtiesas locekļu skaitu. Savukārt

no pieteicējas iesniegtajām tabulām konstatējams, ka 2016.gadā viņa darbnespējā atradās 116 dienas, /pers. O/ – 19 dienas, /pers. K/ – 12 dienas, savukārt 2017.gadā pieteicēja darbnespējā atradās 67 dienas, /pers. H/ – 21 dienu, /pers. K/ – 22 dienas, /pers. O/ – 31 dienu un /pers. N/ – 34 dienas *(lietas 2.sējuma 103. – 107.lapa)*.

Tādējādi tiesa piekrīt, ka bāriņtiesas locekļu skaits atsevišķos laika periodos varēja būt nepietiekams, lai iestāde pilnvērtīgi pildītu savus pienākumus, tomēr šajā jautājumā nav konstatējama pieteicējas kā bāriņtiesas vadītājas aktīva un pamatota rīcība. Savukārt dome, lai nodrošinātu bāriņtiesas darbu pēc /pers. F/ atbrīvošanas no amata, laika posmā no 2016.gada 10.maija līdz 2017.gada 31.jūlijam pieņēmusi darbā uz nepilnu slodzi (0,5) juristi /pers. N/. Līdz ar to, lai arī laika posmā no 2016.gada 4.novembra līdz 2017.gada 17.februārim bāriņtiesā bez pieteicējas nebija vismaz 3 tās locekļu, tomēr darbinieku resurss bāriņtiesā atbilda Bāriņtiesu likuma 7.panta pirmajā daļā noteiktajam minimumam.

Attiecībā par domes viedokli, ka pieteicēja nespēj organizēt bāriņtiesas darbu, konstatējams, ka pirmās norādes par šo apstākli dome (izpilddirektors) saņēma jau 2016.gada februārī, kad to savā paskaidrojumā minēja /pers. F/. Tajā bija norādīts, ka darba pienākumi bāriņtiesā netiek dalīti atbilstoši darbinieku noslodzei, plānojot bāriņtiesas sēdes, tās tiek sasteigtas, piemēram, nesaņemot atbildes, lietas tiek skatītas sēdē, nodrošinājums darbiniekiem jāmeklē pašiem, atvaļinājuma ņemšanas kārtība ir atkarīga tikai no pieteicējas vēlmes laist darbinieku atvaļinājumā un tml. Šos /pers.F/norādītos apstākļus par pieteicējas vadības stilu sarunā ar pašvaldības izpilddirektoru apstiprinājusi arī bāriņtiesas locekle /pers. I/, kura šo apstākļu dēļ darbu bāriņtiesā vēlējusies pārtraukt jau 2016.gada martā, bet izpilddirektors viņu pierunājis to nedarīt, cerot, ka pieteicēja mainīsies. Tomēr 2016.gada 26.oktobrī, nespējot strādāt pieteicējas vadībā (nespēja plānot darbu, haoss, nevienlīdzīga slodžu sadale), /pers. I/ iesniedza atlūgumu (kaut arī lietā nav viņas paskaidrojums un minētais norādīts pašvaldības izpilddirektora paskaidrojumā, tomēr, vērtējot šo paskaidrojumu kopsakarā ar /pers. F/ paskaidrojumā norādīto, inspekcijas atzinumos konstatēto un kolektīvajā (/pers. H/, /pers. M/, /pers. K/ un /pers. O/) paskaidrojumā norādīto, tiesa piešķir ticamību šiem izpilddirektora norādītajiem apstākļiem). Tālāk jau sekoja izpilddirektora uzraudzība pār bāriņtiesas darbu, kuras ietvaros skaidroti jautājumi gan par vienlīdzīgu darbinieku slodzes nodrošināšanu, gan par darbinieku nodrošināšanu ar nepieciešamajām datubāzēm, gan par telefonsaziņu ar bāriņtiesas darbiniekiem, gan par dokumentu esības pārbaudi, 2017.gada 3.augustā uzdodot bāriņtiesas vietniecei veikt šo pārbaudi. Šīs uzraudzības rezultātā vairākkārt (2017.gada 8.augustā, 17. un 18.oktobrī, kā arī 2018.gada 28.februārī un 1.martā) konstatēts, ka bāriņtiesa ilgstoši nav ievērojusi tiesību normās noteiktās prasības.

Līdz ar to arī secinājums, ka tieši pieteicējas nespēja organizēt bāriņtiesas darbu tā, lai tiesību normās noteiktās prasības būtu ievērotas, ir novedusi pie inspekcijas konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem. Tai skaitā nespēja savlaicīgi prognozēt un atbilstoši pamatot nepieciešamību palielināt bāriņtiesas locekļu skaitu. Šo secinājumu pēc būtības apstiprina gan bāriņtiesas locekles /pers. K/ 2017.gada 8.septembra paskaidrojums par pieteicējas nepieņemamo darba plānošanu *(lietas 2.sējuma 83.lapa)*, gan iepriekš minētais bāriņtiesas locekļu kolektīvais paskaidrojums *(sk. sprieduma 7.32.punktu)*, gan arī bāriņtiesas locekles /pers. M/ tiesas sēdē liecinātais *(lietas 2.sējuma 132. – 137.lapa)*.

[8.3] Pieteicēja norādījusi, ka dome, atsaucoties uz inspekcijas 2017.gada 4.oktobra vēstulē sniegto vērtējumu par bāriņtiesas darbību konkrētas civillietas ietvaros, nepamatoti secinājusi, ka pieteicēja šīs lietas ietvaros ir rīkojusies nolaidīgi un prettiesiski, jo savā vēstulē inspekcija nav norādījusi, ka bāriņtiesa būtu veikusi prettiesiskas darbības.

Novērtējot inspekcijas 2017.gada 4.oktobra vēstulē norādīto, tiesa atzīst par pamatotu domes izdarītos secinājumus par konkrētajā civillietā pieļautajiem bāriņtiesas pārkāpumiem. Domes secinājumi pēc būtības atbilst inspekcijas atzinumā konstatētajam, līdz ar to arī secinājums, ka pieteicēja kā bāriņtiesas priekšsēdētāja šajā procesā ir rīkojusies nolaidīgi un nav izpildījusi savus Bāriņtiesu likuma 46.panta 1. un 3.punktā noteiktos pienākumus, ir pamatots. Lai arī atsevišķi bāriņtiesas pārkāpumi konstatējami laikā, kad pieteicēja bija darbnespējā (no 2017.gada 8.februāra līdz 12.martam) tomēr lielākā daļa pārkāpumu pieļauti tieši pieteicējas faktiskās vadības laikā. Turklāt šājā civillietā konstatētie pārkāpumi nav vērtējami atrauti no iepriekš konstatētajiem trūkumiem bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietās, proti, šie apstākļi tikai kārtējo reizi apstiprina secinājumu par pieteicējas nespēju organizēt bāriņtiesas darbu tā, lai tiesību normās noteiktās prasības būtu ievērotas un bāriņtiesa darbotos bērnu vai aizgādnībā esošu personu labākajās interesēs.

[8.4] Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturtā daļa noteic, ka bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā.

Dome lēmumā norādījusi, ka bāriņtiesa nav iesniegusi domei pārskata ziņojumu par bāriņtiesas darbību ne par 2015., ne arī par 2016.gadu. Savukārt pieteicēja uzskata, ka par 2015.gadu pārskats daļējis iesniegts 2016.gada beigās, kad prezentēts bāriņtiesas darba salīdzinājums ar 2015.gadu *(lietas 2.sējuma 19. – 31.lapa)*. Tāpat viņa lietā iesniegusi ar 2017.gada 30.martu datētu bāriņtiesas pārskatu par darbu 2016.gadā *(lietas 1.sējuma 102. – 106.lapa)*. Tomēr tiesas sēdē gan domes priekšsēdētājs, gan arī pašvaldības izpilddirektors norādīja, ka šādu pārskatu nav redzējuši. Arī no paša lietā esošā pārskata vai cita lietā esoša dokumenta nav konstatējama tā iesniegšana domē, turklāt tiesas sēdē lieciniece /pers. M/ norādīja, ka bāriņtiesa šogad sagatavojusi un iesniegusi domē iepriekš nesagatavotos bāriņtiesas darba pārskatus par 2016. un 2017.gadu *(lietas 2.sējuma 134.lapa)*.

Novērtējot šos apstākļus, tiesa secina, ka dome lēmumā pamatoti ietvērusi norādi par bāriņtiesas darbības pārskata ziņojumu par 2015. un 2016.gadu neiesniegšanu domē. Par 2015.gada pārskatu nav uzskatāma 2016.gada beigās iesniegtā informācija par bāriņtiesas veikto darbu, jo tā sniegta pašvaldības izpilddirektoram, lai pamatotu nepieciešamību izveidot bāriņtiesas locekļa amatu no 0,5 uz 0,8 slodzēm. Tāpat lietas izskatīšanas laikā nav gūts apstiprinājums tam, ka pieteicējas lietā iesniegtais bāriņtiesas darba pārskats par 2016.gadu būtu iesniegts arī domē. Turklāt šo pārskatu neiesniegšana nav vērtējama atrauti no iepriekš konstatētajiem trūkumiem bāriņtiesas lietvedībā esošajās lietās un pārkāpumiem konkrētajā civillietā, proti, šis apstāklis kārtējo reizi apstiprina secinājumu par pieteicējas nespēju organizēt bāriņtiesas darbu tā, lai tiesību normās noteiktās prasības būtu ievērotas.

[8.5] Pieteicēja uzskata, ka domes priekšsēdētājs un pašvaldības izpilddirektors pret viņu vērsuši sistemātisku *bosingu*, izrādījuši atšķirīgu attieksmi un diskriminējuši viņu.

Tomēr tiesa izskatāmajā lietā negūst apstiprinājumu šim pieteicējas uzskatam. No lietas materiāliem ir konstatējama aktīva gan domes priekšsēdētāja, gan arī pašvaldības izpilddirektora rīcība, kuras mērķis bija panākt tiesību normām atbilstošu bāriņtiesas darbību. Turklāt šī rīcība sekojusi tikai pēc tam, kad konstatētas problēmas bāriņtiesas darbībā un no tās sākuši projām iet tās locekļi. Tādējādi šādos apstākļos domes, kas vienīgā ir tiesīga ievēlēt un atbrīvot (atcelt) no amata bāriņtiesu priekšsēdētājus un locekļus, pienākums bija noskaidrot ar bāriņtiesas darba organizāciju saistītās problēmas, lai pilnvērtīgi nodrošinātu pašvaldībā dzīvojošo bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesības.

Šo secinājumu pēc būtības apstiprinājušas arī bāriņtiesas darbinieces /pers. H/, /pers. M/ (arī tiesas sēdē sniegtajā liecībā), /pers. K/ un /pers. O/, kuras kolektīvajā paskaidrojumā norādījušas, ka bāriņtiesas locekļu kopējās sarunās un sapulcēs, kurās piedalījies izpilddirektors, netika novērots, ka pieteicēja būtu pazemota vai aizskarts viņas gods, sarunas bijušas lietišķas, konkrētas un cieņu neaizskarošas. Turklāt pašvaldības izpilddirektors tiesas sēdē norādīja, ka 2017.gada vasarā, kad pieteicēja bija pieņēmusi tādu nostāju, ka taisnība ir tikai viņai un citu viedoklim nav nozīmes, savukārt situācija bāriņtiesā neuzlabojās, viņš piedāvājis pieteicējai samainīties vietām ar bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieci /pers. H/, tomēr pieteicēja tam nepiekrita (šo apstākli pieteicēja tiesas sēdē nenoliedza) *(lietas 2.sējuma 119.lapa)*. Tātad pašvaldības izpilddirektors, konstatējot pieteicējas nespēju sekmīgi vadīt bāriņtiesu, pat piedāvājis viņai turpināt darbu bāriņtiesā citā amatā, no kā pati pieteicēja atteikusies. Minētais tikai apliecina, ka domes priekšsēdētāja un pašvaldības izpilddirektora rīcība nebija vērsta pret pieteicēju personiski, bet tās mērķis bija bāriņtiesas darba organizācijas uzlabošana.

[9] Bāriņtiesu likuma 4.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka bāriņtiesa savā darbībā, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem, prioritāri nodrošina bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Minētā likuma 46.panta 1.punkts noteic, ka bāriņtiesas priekšsēdētājs vada, organizē un kontrolē bāriņtiesas darbu un pārstāv bāriņtiesu. Savukārt Bāriņtiesu likuma 14.panta pirmās daļas 1.punkts cita starp noteic, ka bāriņtiesas priekšsēdētāju atceļ no amata, ja viņš nepilda savus pienākumus vai, pildot tos, rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi.

Tātad tieši bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumos ietilpst vadīt, organizēt un kontrolēt bāriņtiesas darbu tā, lai tās rīcība atbilstu normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem, nodrošinot bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Savukārt, ja bāriņtiesas priekšsēdētājs nepilda savus pienākumus vai, pildot tos, rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi, viņu atceļ no amata.

Ņemot vērā sprieduma iepriekšējā punktā minēto, tiesa atzīst par pamatotu domes secinājumu, ka pieteicēja 2016. un 2017.gadā savus bāriņtiesas priekšsēdētājas pienākumus nav pildījusi vai tos pildījusi nolaidīgi, neievērojot tiesību normās noteiktās prasības. Tādējādi šādos apstākļos, lai pilnvērtīgi nodrošinātu savā pašvaldībā dzīvojošo bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, dome arī pamatoti atcēlusi pieteicēju no bāriņtiesas priekšsēdētājas amata. Līdz ar to šajā daļā pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Savukārt Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu (turpmāk – zaudējumi), kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Šā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumus var nodarīt ar darbību izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies. Savukārt, šā likuma 5.pants noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona Administratīvā procesa likuma izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība.

No minētajām tiesību normām ir secināms, ka zaudējumu atlīdzinājuma priekšnoteikums ir iestādes prettiesisks administratīvs akts, prettiesiska faktiskā rīcība vai prettiesiska bezdarbība.

Ņemot vērā to, ka tiesa izskatāmajā lietā nekonstatēja domes lēmuma prettiesiskumu, zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums (prettiesiskums) šajā lietā nepastāv. Līdz ar to pieteicējas pieteikums arī daļā par mantisko zaudējumu, kas saistīti ar prettiesisku atcelšanu no amata, darba algas un koplīgumā paredzēto sociālo garantiju zaudējumu, atlīdzinājumu ir noraidāms.

[11] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa domes lēmumu atzīst par pamatotu un tiesību normām atbilstošu, bet pieteicējas pieteikumu pilnībā noraida.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Cēsu novada domes 2018.gada 15.februāra lēmuma Nr.41 atcelšanu un mantisko zaudējumu, kas saistīti ar prettiesisku atcelšanu no amata, darba algas un koplīgumā paredzēto sociālo garantiju zaudējumu, atlīdzinājumu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2018.gada 27.septembrī.

Tiesnesis G.Ploriņš